

23
TERM OF
OFFICE

25
Oliver Röpke
Predsednik EESO

STAND UP FOR DEMOCRACY SPEAK UP FOR EUROPE

MANIFEST ZA OBDOBJE 2023–2025

**Evropski
ekonomsko-socialni odbor**

Kazalo

ZAVZEMANJE ZA DEMOKRACIJO <i>Doma</i>	4
Približati državljane	4
Uspeh evropskih volitev	5
Spodbujanje demokratičnih vrednot in pravne države	5
ZAVZEMANJE ZA DEMOKRACIJO <i>V tujini</i>	6
Vstopna točka za civilno družbo za demokracijo in blaginjo	6
Podpiranje mehke diplomacije EU za močne in odporne civilne družbe	6
ZAVZEMANJE ZA EVROPO <i>Bolj reprezentativen glas</i>	7
Forum nove generacije	7
Enakopravnejši forum	8
ZAVZEMANJE ZA EVROPO <i>Močan in verodostojen glas</i>	9
Institucija, ki se jo sliši tudi onstran njenih zidov	9
Z dokazi podprta in v prihodnost usmerjena institucija	10
PREDSEDNIK EESO OLIVER RÖPKE	
<i>Napredek pri izvajanju socialne agende EU in ohranjanje trajnostne konkurenčnosti za 21. stoletje</i>	11
Napredek pri izvajanju socialne agende EU	11
Ohranjanje trajnostne konkurenčnosti za 21. stoletje	12
IZBRANE POLITIČNE PREDNOSTNE NALOGE NA PODLAGI PREDLOGOV SEKRETARIATA	13
Pospesitev uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja	13
Vključevanje mladih v vprašanja podnebja in trajnosti	13
Krožno gospodarstvo	13
Zeleni prehod evropske industrije	14
Obsežna prizadevanja za digitalizacijo evropske industrije	14
Krepitev svetovne konkurenčnosti in odprte strateške avtonomije industrije EU	14
Reforme za odporno gospodarstvo EU	14
Dokončanje unije kapitalskih trgov in bančne unije	15
Večletni finančni okvir, pripravljen na izzive prihodnosti, vključno z močno kohezijsko politiko	15
Okrevanje gospodarstva in družbe po posledicah pandemije in ruske agresije proti Ukrajini ter posledično naraščanje cen energije in življenjskih stroškov	15
Temeljne pravice in pravna država	16
Migracije	16
Varno in stabilno sosedstvo	16
Sodelovanje s partnerji za pravične in poštene družbe, ki spoštujejo človekove pravice	17
Spodbujanje trajnostne trgovine, ki koristi vsem	17
Študije in politične ocene: kako doseči boljšo podprtost posvetovalnega dela EESO z dokazi	17
Povečanje konkurenčnosti evropske industrije in podpora hitremu prehodu na podnebno nevtralnost	18
Podpiranje vseh oblik podjetništva: mala in srednja podjetja ter podjetja socialne ekonomije	19
Krepitev vloge potrošnikov za zeleni in digitalni prehod	19
Po energetske krizi: trajnostna, pravična in strateška energetska varnost	19
Prispevek stanovanjskih politik k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji	20
Okolju prijaznejši promet: upoštevanje potreb uporabnikov, državljanov in organizacij civilne družbe	20

Svoboda, demokracija, človekove pravice in pravna država sodijo med najpomembnejše vrednote, na katerih temelji Evropska unija. Zapisane so v Pogodbah EU in tvorijo jedro identitete EU.

Vendar so te vrednote v zadnjih letih pod velikim pritiskom. Evropa se sooča s krizami brez primere, ki so še povečale socialne in ekonomske neenakosti ter postavile pod vprašaj zaupanje državljanov EU v demokratične institucije. Zato naših evropskih vrednot ni mogoče jemati za samoumevne.

V teh negotovih časih je podpora civilne družbe, ki zbira mnenja evropskih državljanov, bistvena za krepitev demokratične odpornosti in oblikovanje Evrope v prihodnje. Hkrati pa sama civilna družba potrebuje več zaščite. Prostor, v katerem deluje, se vse bolj krči, kar omejuje zmožnosti organizacij civilne družbe za opravljanje legitimnega dela v EU in drugod po svetu.

V naslednjem mandatu bomo v Evropskem ekonomsko-socialnem odboru (EESO) okrepili svoj edinstveni položaj kot stičišče med državljani, civilno družbo in institucijami EU ter delovali kot prava platforma za poštene in vključujoče razprave.

Poskrbeli bomo, da bodo vrata naše hiše odprta za na dokazih temelječ in smiseln demokratični dialog, ki bo vključeval širok niz socialnih, gospodarskih, političnih, kulturnih in institucionalnih akterjev. Pri odločanju si bomo prizadevali za dobro utemeljene kompromise, ki bodo okrepili položaj našega Odbora in pomembno prispevali k politikam EU.

Pri tem bomo skupaj z našimi institucionalnimi partnerji in partnerji civilne družbe pomagali oblikovati odpornejšo, bolj vključujočo in bolj demokratično EU, ki bo navdihovala naše bližnje in daljne sosede.

Odbor se bo osredotočil na te nove prednostne naloge, hkrati pa si bo še naprej **z vsemi močmi prizadeval za socialni, gospodarski in okoljski napredek za vse Evropejce**, tako da bo dosledno prispeval k delovnemu programu Evropske komisije ter učinkovito sodeloval z Evropskim parlamentom in Svetom EU.

Kot novoizvoljeni predsednik se želim osredotočiti na naslednje stebre:

- **Zavzemanje za demokracijo doma** s spodbujanjem temeljnih vrednot in pravne države, približevanjem državljanov Odboru s podpiranjem predstavniške in neposredne demokracije ter doprinosom Odbora k uspehu evropskih volitev leta 2024.
- **Zavzemanje za demokracijo v tujini** z vzpostavitvijo resnične vstopne točke za civilno družbo za krepitev demokracije in blaginje pri naših sosedih in partnerjih ter s podpiranjem močnih in odpornih civilnih družb v EU.
- **Zavzemanje za Evropo, v kateri bo naš Odbor bolj reprezentativen**, tako da v naše delo vključimo nove generacije in premalo zastopane člane naše družbe.
- **Zavzemanje za Evropo z izboljšanjem ozaveščenosti in delovanja, usmerjenega v prihodnost**, pri čemer se moramo osredotočiti zlasti na predvidevanje in priporočila Konference o prihodnosti Evrope, da bi EESO ostal močan in verodostojen glas v naši evropski demokraciji.

ZAVZEMANJE ZA DEMOKRACIJO

Doma

Približati državljane

Naš Odbor je že od svojega nastanka leta 1957 steber participativne demokracije, ki državljanom in zainteresiranim stranem omogoča, da se sliši njihov glas v postopku odločanja EU. Na Konferenci o prihodnosti Evrope se je veliko razpravljalo o participativni in posvetovalni demokraciji, državljani in državljanke pa so izrazili željo, da bi imeli strukturni vpliv na letni delovni program in prednostne naloge politik EU, pri čemer bi lahko imel ključno vlogo EESO.

Vloga civilne družbe pri ohranjanju dobro delujoče demokracije je bistvenega pomena. Participativna demokracija ni le dopolnjevanje predstavniške, temveč njen sestavni del.

Participativna demokracija podpira predstavniško (Evropski parlament in nacionalni parlamenti) in neposredno demokracijo (evropska državljanska pobuda). V svojem mandatu bom poskrbel za okrepitev položaja Odbora kot resnično vseobsegajoče platforme, usmerjene v prihodnost.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- ***vzpostaviti participativne državljanske forume EESO pred volitvami v Evropski parlament leta 2024. Forumi bodo podlaga za presečne sklepe vseh strokovnih skupin EESO in za glavne zahteve, ki jih bomo postavili novemu Evropskemu parlamentu in Evropski komisiji (volilni manifest EESO za leto 2024);***
- ***postaviti temelje za redno upoštevanje participativnih državljanskih forumov pri vsakodnevnem delu EESO po volitvah v Evropski parlament leta 2024;***
- ***oživiti dejavno sodelovanje EESO v evropskih državljanskih pobudah, saj so uspešen instrument za vključevanje državljanov v proces odločanja EU in nudijo demokratično platformo za njihovo vplivanje na zakonodajo EU.***

Uspeh evropskih volitev

Novi mandat EESO bo utrdil pot enemu od temeljev evropske demokracije: volitvam v Evropski parlament. Te bodo zaznamovale ključni demokratični trenutek, ko bodo visoko na dnevnem redu pomembna evropska vprašanja, kot so evropski zeleni dogovor, vzpon ekstremizma in populizma, pravna država ter prihodnost ekonomskega upravljanja zaradi vse večjih neenakosti in izzivov, ki izhajajo iz geopolitičnih negotovosti.

Brez pravih varoval in ukrepov lahko te volitve postanejo plodna podlaga za širjenje napačnih informacij, propagande in kibernetičnih napadov, s katerimi se bo poskušalo vplivati na glasove državljanov in destabilizirati naše demokratične procese. Organizacijski izzivi za boj proti dezinformacijam so raznoliki in vključujejo več akterjev, med njimi civilno družbo. Tudi sklepi Konference o prihodnosti Evrope, na kateri so državljani in državljanke pripravili priporočila, so legitimni razlogi za to, da EESO prevzame dejavno vlogo ključnega partnerja pred temi volitvami.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- zagotoviti močno udeležbo našega Odbora, skupaj s civilno družbo, v medinstitucionalnih dejavnostih in kampanjah za **povečanje udeležbe volivcev na volitvah v Evropski parlament leta 2024**;
- **podpirati organizacije civilne družbe v njihovem boju za obrambo demokracije in proti dezinformacijam ter prikritemu tujemu vplivu, in sicer s podpiranjem in sprejemanjem ukrepov za izvajanje svežnja Evropske komisije za obrambo demokracije pred evropskimi volitvami**;
- **podpirati Evropsko komisijo pri nadzoru nad zelo velikimi spletnimi platformami za zmanjšanje sistemskih tveganj za demokratične in volilne procese.**

Spodbujanje demokratičnih vrednot in pravne države

Predstavniki civilne družbe na nacionalni ravni pozivajo k odločnim ukrepom EU na področju temeljnih vrednot in pravne države. Želijo, da EU podpre vlogo civilne družbe kot demokratičnega nadzornika, in spodbujajo oblasti k ukrepanju, da bi zvišale svoje standarde v zvezi s kakovostnimi okviri za državljanski prostor, financiranje, svobodo izražanja, svobodo medijev, zlorabo pravnih postopkov zoper novinarje in zagovornike pravic ter nediskriminacijo.

Za vse dejavnosti bom v novem mandatu dosledno spodbujal demokracijo, temeljne pravice in pravno državo, ki bodo vodilna načela. To bo veljalo za delo našega Odbora, naše stike z evropskimi institucijami in civilno družbo, naše mednarodne odnose, pa tudi vse naše politične pobude, dogodke in publikacije. Krčenje prostora za civilno družbo pomeni krhanje demokracije, česar ne smemo dopustiti.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- **podpirati obnovljeni in trdni mandat skupine EESO za temeljne pravice in pravno državo, da bi povečali ozaveščenost javnosti o ključnem delu skupine in okrepili vlogo varuha, ko jo ima civilna družba**;
- **spodbujati preverjanje stanja civilne družbe v EESO za dejavno spremljanje dogodkov, ki vplivajo na civilno družbo v državah članicah EU in državah kandidatkah.**

ZAVZEMANJE ZA DEMOKRACIJO

V tujini

Vstopna točka za civilno družbo za demokracijo in blaginjo

Prihodnost Evropske unije je tesno povezana s stabilnostjo in blaginjo naših sosed v vzhodnem partnerstvu in na Zahodnem Balkanu. V teh državah bomo še naprej spodbujali mir, stabilnost in povezovanje.

Zaradi stalnega pritiska Rusije na Ukrajino, Moldavijo, Gruzijo in druge države bom okrepil naša partnerstva in spodbujal k večji povezanosti med našimi civilnimi družbami, ki so jedro demokracije.

EESO bo deloval kot resnična vstopna točka za civilno družbo teh držav, s čimer jih bo podpiral in opolnomočil v boju za svobodo, demokracijo in tesnejše povezovanje. V okviru širitvenega procesa jim bo zagotovil potrebno podporo, da bodo nadgradile svoje socialno-ekonomske in demokratične sisteme ter dosegle standarde EU, ki temeljijo na enotnem trgu, zelenem dogovoru in evropskem stebru socialnih pravic.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- v okviru širitvenega procesa **osebno spodbujati stike na visoki ravni z državami kandidatkami**, kot so partnerice z Zahodnega Balkana, Ukrajina in Moldavija, ter spodbujati delo naših skupnih platform civilne družbe;
- prvič doslej **vključiti predstavnike civilne družbe iz držav pristopnic k EU v vsakodnevno svetovalno delo Odbora**, zlasti v pripravo ključnih mnenj, in sicer z imenovanjem **častnih članov iz držav širitve**.

Podpiranje mehke diplomacije EU za močne in odporne civilne družbe

Po vsem svetu se bje bitka za vrednote in diskurz, v kateri si različne države in regije prizadevajo za vpliv. Za EU je bistveno, da doma, pa tudi v tujini spodbuja in podpira vrednote, zapisane v Pogodbah EU. EESO bo v okviru svoje mreže stikov s civilno družbo okrepil diplomacijo, ki bo temeljila na vrednotah in zajemala področja, kot so podnebne spremembe, kultura ter socialne in gospodarske zadeve v svetu.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- **osebno spodbujati sodelovanje z mednarodnimi organizacijami na najvišji ravni** (tj. Združenimi narodi, Mednarodno organizacijo dela, Svetovno trgovinsko organizacijo);
- **promovirati vrednote, ki tvorijo temelje EU, z mehko močjo** (kulturno, energetska in podnebno ter modro diplomacijo), in sicer s prispevanjem k evidentiranju obstoječih ukrepov in pobud, krepitvijo dialoga in sodelovanja z organizacijami civilne družbe v tretjih državah na teh področjih ter pripravo namenskih mnenj.

ZAVZEMANJE ZA EVROPO

Bolj reprezentativen glas

EESO je forum, v katerem lahko državljani in deležniki izrazijo svoja mnenja v postopku odločanja EU. V naslednjem mandatu bom gradil na naših dosežkih in si prizadeval za povečanje reprezentativnosti EESO z razširitvijo naše baze deležnikov in opolnomočenjem novih akterjev za prispevanje k politikam EU.

Forum nove generacije

Z odločitvami, ki jih sprejemamo danes, želimo graditi trdno in pravično prihodnost za nove generacije. Zato je v zvezi s tem nujno, da lahko mladi izrazijo svoje mnenje o odločitvah, ki bodo vplivale nanje zdaj in v prihodnosti. Zagotoviti jim je treba platformo, kjer bodo lahko izrazili svoje pomisleke in potrebe.

V svojem mandatu si bom zato prizadeval za dejavnije vključevanje mladih v oblikovanje politik na zanje najprimernejši način ter za to, da se bo natančno spremljalo in ocenjevalo, kako predlogi EESO vplivajo na njihovo življenje.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- ***ustanoviti „ad hoc skupino za mlade v EESO“ za sodelovanje mladih z jasnim mandatom za nadaljevanje dela, ki ga je začela koordinacijska skupina za evropsko leto mladih;***
- ***uporabiti spletno stran EESO „For more youth engagement“ (Za več sodelovanja mladih) kot orodje za predstavitev in spodbujanje konkretnih ukrepov in dejavnosti, ki jih izvajajo EESO in njegovi člani;***
- ***v mnenjih EESO takoj začeti izvajati ocene učinka EU z vidika mladih in tesno sodelovati s strokovnimi skupinami in komisijo CCMI, da bodo mnenja EESO odražala vidike mladih na vseh področjih politike;***
- ***razširiti vlogo „mladinskih delegatov EESO“ pri njegovem vsakodnevnem delu po zgledu njihove uspešne udeležbe v delegaciji Odbora na konferenci Združenih narodov o podnebnih spremembah;***
- ***okrepiti mladinske dejavnosti EESO v sklopu njegove uveljavljene pobude Vaša Evropa, vaš glas!, zlasti pred volitvami v Evropski parlament leta 2024;***
- ***ustanoviti svet svetovalcev za mlade, ki bo predsedniku podajal pragmatična in k rezultatom usmerjena priporočila z različnimi pogledi mladih aktivistov ter pripravljaj posebne predloge s poudarkom na podnebnih spremembah.***

Enakopravnejši forum

Zavzemanje za demokracijo, pravno državo in temeljne vrednote so stebri našega doma. Zato bo EESO močno pospešil svoje notranje reforme, da bo zagotovil večjo preglednost, integriteto in pravičnost.

EESO odločno nasprotuje vsem oblikam diskriminacije, med njimi diskriminaciji na podlagi spola. Enakost spolov sodi med vrednote, na katerih temelji EU, zato bi jo bilo treba na vseh ravneh celostno in horizontalno spodbujati.

Enakost spolov je predpogoj za pravičnejšo in močnejšo Evropo. Odbor ima vlogo tudi na tem področju, začenši s tem, kako deluje kot skupščina, in s sklepi, ki jih sprejema. Zato moramo biti trdno in jasno zavezani krepitvi enakosti spolov v našem Odboru.

V času svojega mandata bom v vseh dejavnostih Odbora nenehno spodbujal vseživljenjski vidik enakosti spolov s prilagojenimi ukrepi za vsako fazo življenjskega cikla. Ne le, da bi bilo treba načelo enakosti spolov vključiti v vse politične dejavnosti EESO, temveč bi bilo treba močno spodbujati tudi vodilno vlogo žensk v instituciji.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- **okrepiti mandat skupine za enakost**, da se bo izvajal in spremljal napredek ter se bodo po potrebi predlagali prilagoditveni ukrepi za doseganje ciljev;
- **spremljati delo, ki ga je skupina za enakost opravila v zvezi z anketo o vključevanju, porazdelitvi dela in dobrem počutju članov**, ter po potrebi predlagati ukrepe za bolj uravnoteženo zastopanost spolov v EESO;
- **spodbujati strateško sodelovanje** z Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom in Svetom pri vključevanju enakosti spolov v vse ustrezne politike EU;
- **organizirati okrogle mize za vključevanje načela enakosti spolov** v celotno politično delo in vse dejavnosti EESO;
- **zagovarjati strukturne rešitve za povečanje deleža zastopanosti žensk** na vseh ravneh Odbora in skrbno spremljati napredek na podlagi rednih poročil;
- **povečati preglednost dela EESO**, zagotoviti strukturno sodelovanje pri registru EU za preglednost in podpirati organ EU za etiko.

ZAVZEMANJE ZA EVROPO

Močan in verodostojen glas

Institucija, ki se jo sliši tudi onstran njenih zidov

EESO bo z udeležbo širokega kroga zainteresiranih strani okrepil svojo vlogo posvetovalnega organa za institucije EU ter reprezentativnega glasnika deležnikov in državljanov. Pri tem je treba delo in prednostne naloge EESO jasno predstaviti zunanjemu svetu. Cilj temeljite institucionalne reforme bo okrepiti njegov glas, da se ga bo bolje slišalo. V tem mandatu bom podpiral nov pristop k delu Odbora, s katerim bi zagotovili redno obveščanje institucij in deležnikov EU: jasnejša sporočila bodo posredovana v posodobljeni obliki mnenj, da bodo pomembni sklepi in priporočila takoj vidni.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- *spodbujati prepričljivo in učinkovito navzočnost EESO v družbenih medijih ter obsežno prenovo njegovih spletnih strani, da bi bolje promovirali naše dejavnosti, dogodke in dokumente;*
- *poskrbeti za dejavno promocijo in okrepljeno spremljanje priporočil, ki jih EESO poda institucijam in deležnikom, s tesnim sodelovanjem na vseh ravneh;*
- *uvesti novo obliko mnenj, v katerih bodo jasno prepoznavna priporočila civilne družbe;*
- *uvesti informacijsko orodje NaviGate za obveščanje vseh deležnikov o delu EESO in njegovih mnenjih v različnih fazah.*

Z dokazi podprta in v prihodnost usmerjena institucija

EESO je kot dom evropske organizirane civilne družbe najprimernejši kraj za opozarjanje na pomisleke, težave ali izzive državljanov ter predvidevanje v zvezi z njimi. Zato je potreben z dokazi podprt in v prihodnost usmerjen pristop k delu Odbora, da bi kar najboljše prispevali k politični agendi institucij EU. EESO bi tako lahko imel pomembno vlogo kot horizontalni opazovalec različnih procesov preobrazbe, ki sedaj potekajo.

Za prilagajanje spreminjajočim se časom bo treba čim bolj izkoristiti posvetovalni mandat EESO, določen v Pogodbi, in sicer s proaktivnim prepoznavanjem in razlago megatrendov, iskanjem vrzeli v zakonodaji, pripravo predlogov za celovite akcijske načrte in sistematičnim vključevanjem vidika predvidevanja v razprave. EESO bi bil z razvojem v prihodnost usmerjenega dela bolje umeščen v postopek odločanja in v boljšem položaju, da predlaga nove prednostne naloge prihodnji sestavi Komisiji.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- **okrepiti odnose EESO z možganskimi trusti, tako da se jih vključi v pripravo izbranih mnenj;**
- **pregledati metodologijo mnenj ter uporabiti raziskovalna mnenja in mnenja na lastno pobudo za ustrezno opredelitev dolgoročnih izzivov;**
- **pozvati k letnemu vrhu možganskih trustov pod okriljem EESO;**
- **sistematično opraviti analizo predvidevanj v svojih mnenjih;**
- **izkoristiti in spodbujati delo, opravljeno v okviru poziva k modremu dogovoru EU, kot eno od novih prednostnih nalog Evropske komisije in morebitno državljansko pobudo EU.**

Od sprejetja Rimskih pogodb in ustanovitve našega Odbora so se njegova vloga in pristojnosti povečale. Če gledamo v prihodnost, je zdaj, po Konferenci o prihodnosti Evrope, bolj kot kdaj koli verjetno, da bo potrebna nova konvencija za revizijo naših ustanovnih pogodb. Želim si, da bo EESO pripravljen v celoti odigrati svojo vlogo v tem prihodnjem procesu.

Kot novoizvoljeni predsednik EESO nameravam:

- **izvesti temeljito analizo o vključenosti EESO in civilne družbe v pretekla pogajanja o Pogodbi ter preučiti morebitno prihodnjo vlogo Odbora z oblikovanjem sklopa najboljših praks in pripravo izvedljivega predloga za njegovo okrepljeno vlogo, da bi mu tako dali večji pomen ter povečali njegov vpliv in prepoznavnost, vključno s posebnimi priporočili za spremembe Pogodb, kjer so potrebne.**

PREDSEDNIK EESO OLIVER RÖPKE

Napredek pri izvajanju socialne agende EU in ohranjanje trajnostne konkurenčnosti za 21. stoletje

Ožje predsedstvo začenja z delom v času, ki ga zaznamujejo socialne, geopolitične in gospodarske posledice različnih kriz: pandemije COVID-19, vojaške agresije Rusije proti Ukrajini in sosednjim državam, ki ne preneha in ogroža vrednote demokracije in svobode, ter krize zaradi naraščajočih življenjskih stroškov in nedavne nestabilnosti svetovnega bančništva. Hkrati se je EU skupaj s svojimi mednarodnimi partnerji zavezala uresničevanju podnebnih ciljev, ki zahtevajo takojšnje in trajnostne ukrepe, če se želimo izogniti kolektivnemu neuspehu, ki si ga ne moremo privoščiti: dvojni – zeleni in digitalni – prehod je namreč še pred nami. Nevarnost različnih kriz slabi odpornost EU, zaostre socialne in ekonomske neenakosti ter vodi k vzponu populizma in vase usmerjenega nacionalizma.

Zdaj je nujnejše kot kdaj koli prej, da Evropska unija sprejme strateške odločitve in uresniči tisto, kar si je zastavila v okviru ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov in zelenega dogovora EU, da bi povečala odpornost Evrope in dosegla oprto strateško avtonomijo v mednarodnem okolju, ki temelji na pravilih.

Prihodnost Evrope in zlasti vloga Evropske unije kot projekta za mir, skupne vrednote in blaginjo za njene državljane sta ogroženi. Organizirana civilna družba mora imeti ključno vlogo pri uresničevanju najpomembnejših prednostnih nalog današnjega časa. Za krepitev odpornosti EU je treba hkrati spodbujati socialno, gospodarsko in okoljsko trajnost njenih politik.

Program političnih prednostnih nalog, ki ga izvaja EESO, je usmerjen v oblikovanje odpornejše EU, kar je mogoče doseči s hitrejšim uresničevanjem zelenega in socialnega dogovora ter ciljev trajnostnega razvoja za obvladovanje dvojnega prehoda.

Napredek pri izvajanju socialne agende EU

Različne krize, s katerimi se sooča EU, so pokazale, da je nujno zaščititi blaginjo državljanov in opozarjati na socialno vključevanje. Poleg tega preobrazba naših družb, ki jo je povzročil dvojni – zeleni in digitalni – prehod, vpliva na način življenja, potrošnjo in delo Evropejcev.

EESO mora – 30 let po oblikovanju enotnega trga – svoja prizadevanja osredotočiti na navzgor usmerjeno socialno in ekonomsko konvergenco, pri kateri nihče ne bo prezrt. Pravičen in v ljudi usmerjen pristop bo zaščitil socialne pravice, zagotovil dostojne pogoje za trgu dela in omogočil, da se borimo proti revščini ter socialni izključenosti. V tem okviru mora EESO podpirati izvajanje zelenega in socialnega dogovora, ciljev trajnostnega razvoja in evropskega stebra socialnih pravic.

Ker ima dvojni – zeleni in digitalni – prehod precejšnje posledice za delovna mesta in zaposlovanje, mora EESO spodbujati zaščito delavcev in trajnostne delovne pogoje, da bi dosegli socialno konvergenco in ustvarili enake konkurenčne pogoje za vse delavce. Nadaljevati mora svoje dejavnosti, da bi podprl kolektivna pogajanja, socialni dialog in udeležbo delavcev, vključno z demokracijo na delovnem mestu, navzgor usmerjeno konvergenco pri plačah in delovnih pogojih po vsej Evropi, boj proti prekarim zaposlitvam, odločnejše ukrepe EU za odpravo plačne vrzeli med spoloma ter zaščito delovnih mest in dohodkov z ukrepi za obravnavo socialne razsežnosti krize, ki jo povzročajo naraščajoči življenjski stroški.

Za pošten in pravičen prehod je, zlasti z vidika evropskega leta spretnosti, ključnega pomena razvijati znanja in spretnosti delavcev, da bi ustvarili nove priložnosti in se prilagodili digitalni dobi. Dvojni prehod bo vplival tudi na delovne pogoje, zato je nujno izboljšati zaščito temeljnih pravic delavcev in pravice do dela ter v sodelovanju s socialnimi partnerji obvladati tehnološke in druge spremembe na delovnem mestu.

Zaščititi delavce pomeni varovati tudi najbolj ranljive med njimi, ki se soočajo s socialnimi neenakostmi. Za zagotovitev enake obravnave in enakih možnosti mora odpravljanje vseh oblik diskriminacije na trgu dela ostati prednostna naloga. Posebno pozornost je treba nameniti razvoju strukturnih ukrepov, s katerimi bi poskrbeli za enakost spolov na delovnem mestu.

Inflacija in vse višje cene energije so posledica različnih kriz in prizadenejo vsakogar, zlasti pa ranljive državljane, kmetijstvo in podeželje. Revščina in brezdomstvo naraščata. Glede na to si mora EESO prizadevati za čisto in cenovno dostopno energijo za vse, enak dostop do energije pa bi moral biti temeljna pravica. Ukrepi za boj proti energetski revščini in za opolnomočenje potrošnikov v energetskem prehodu morajo biti v središču njegovih političnih prednostnih nalog na področju energije. Poleg tega mora EESO obravnavati vprašanje brezdomstva in podpreti trajnostne ter vključujoče stanovanjske politike.

Če zaključimo: spremembe, ki so jih v zadnjih letih povzročile različne krize, so povečale pritisk na državljane, včasih pa tudi negativno vplivajo na njihovo duševno zdravje. Težave z duševnim zdravjem v EU naraščajo, zato mora EESO podpreti celostni pristop k njihovi obravnavi in predlagati konkretne ukrepe za izboljšanje stanja.

Ohranjanje trajnostne konkurenčnosti za 21. stoletje

Gospodarstvo EU se osredotoča na obvladovanje inflacije in zaščito finančne stabilnosti ob sočasnem zagotavljanju gospodarske rasti in socialne kohezije. Cilj, da naj bi do leta 2050 postali podnebno nevtralni, industrijo EU sili v hitro prilagajanje podnebno nevtralnim tehnologijam ter povečuje povpraševanje po kritičnih surovinah. Tudi digitalizacija prinaša nove tehnologije, ki lahko spremenijo naš način dela. Skupaj s sedanjim procesom regionalizacije trgovine te spremembe vplivajo na konkurenčnost industrije in notranji trg EU.

Za zaščito evropskega modela gospodarske rasti, ki temelji na trajnostni konkurenčnosti, odprti strateški avtonomiji in lojalni konkurenci, je potrebna dolgoročna strategija. Eden ključnih gradnikov v teh prizadevanjih bo enotni trg, ki kljub 30. obletnici obstoja še vedno ni dokončno vzpostavljen. EESO bo pozval k dodatnim prizadevanjem za to, da bi podjetjem EU vseh velikosti (tudi malim in srednjim) zagotovili ugodno okolje za inovacije, vlaganja in rast. Podpiral bo trden enotni trg kot vir blaginje podjetij in državljanov EU. Poskrbeti moramo tudi, da bo naša industrija pripravljena na dvojni – digitalni in zeleni – prehod, da bi do leta 2050 postali podnebno nevtralna celina. Nedavni geopolitični razvoj po ruski agresiji proti Ukrajini, ki se nadaljuje, jasno kaže, da moramo zmanjšati našo strateško odvisnost, zlasti od kritičnih surovin, energije in pri preskrbi s hrano, hkrati pa ostati konkurenčni na svetovni ravni. EESO je prepričan, da mora odporna industrijska politika EU temeljiti na čistih tehnologijah in krožnih rešitvah, z vključujočim pristopom k digitalizaciji, usmerjenim v človeka, ter trajnostnim pristopom k energetski varnosti in odprti strateški avtonomiji v mednarodni trgovini.

Za oblikovanje gospodarstva EU, ki bo odpornejše in bolj trajnostno, je ključen tudi pregled okvira ekonomskega upravljanja. Enostavnejši, preglednejši in učinkovitejši okvir z večjo nacionalno pristojnostjo in boljšim izvrševanjem bo pomagal graditi zeleno, digitalno in odporno gospodarstvo prihodnosti. Spodbujal bo vključujočo rast in hkrati zagotavljal vzdržnost javnih financ v vseh državah članicah. To bo skupaj z okrepljeno bančno unijo in unijo kapitalskih trgov prispevalo k večji finančni stabilnosti v euroobmočju. EESO bo še naprej sodeloval pri ciklu evropskega semestra in bo podpiral dokončanje unije kapitalskih trgov ter bančne unije kot ključnih dejavnikov trajnostnega in vključujočega okrevanja.

EESO je prepričan, da bo EU ostala vir blaginje. Pripravil bo predloge, kako obravnavati opisane izzive, hkrati pa spodbujati socialni dialog, pravične plače in kolektivna pogajanja, ki so ključni elementi evropskega stebra socialnih pravic in evropskega socialnega modela.

IZBRANE POLITIČNE PREDNOSTNE NALOGE NA PODLAGI PREDLOGOV SEK- RETARIATA

Pospešitev uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja

Zaradi različnih in medsebojno povezanih kriz, s katerimi se soočamo, je precej ogrožena izvedljivost ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030. Toda ti cilji so še vedno naš smerokaz in kompas, saj so edina univerzalna vizija miru, socialno-ekonomske blaginje in okoljske trajnosti, ki jo imamo. Če se njihova načela, kot so socialna vključenost, čista energija, splošni dostop do javnih storitev ter odgovorna poraba in proizvodnja, ne bodo uresničevala, bo to povzročilo še več kriz in geopolitične tekmovalnosti.

EESO ima ključno vlogo pri pospeševanju uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja, kar je pokazal njegov nedavni prispevek k prostovoljnemu pregledu EU, ki bo predstavljen na političnem forumu na visoki ravni v New Yorku poleti 2023.

EESO bo posebno pozornost namenil vrsti specifičnih vprašanj, kot so: celovita strategija EU za cilje trajnostnega razvoja, ki je potrebna zaradi politične skladnosti; potreba po bolj strukturiranemu vključevanju civilne družbe v proces, pri čemer bi ji EESO lahko nudil prostor za sodelovanje z oblikovalci politike, ter socialna razsežnost trajnosti, saj bo preobrazba uspešna le, če bo imela široko podporo, če bo pravična in če bodo pri njej aktivno sodelovali vsi deli družbe.

Vključevanje mladih v vprašanja podnebja in trajnosti

Medgeneracijski vidik podnebnih politik in politik trajnostnega razvoja ter mehanizmov izvajanja se mora odražati v odločnem in smiselnem vključevanju mladih v vse faze postopkov odločanja EU, od oblikovanja zakonodajnih predlogov in pobud do izvajanja, spremljanja in nadaljnjega ukrepanja. Za izvajanje ciljev trajnostnega razvoja v okviru evropskega zelenega dogovora je potreben nov pristop: bolj vključujoč model upravljanja s številnimi akterji, pri katerem so v središču mladi in ki ni omejen zgolj na priložnostna srečanja ter vabila k posvetovanju.

EESO bo nadaljeval prizadevanja za upoštevanje stališč mladih pri svojem delu, druge institucije pa bo še naprej pozival k njihovem bolj strukturiranemu in smiselnemu vključevanju. V ta namen bo predvsem še naprej organiziral okrogle mize za mlade o podnebjju in trajnosti ter v svojo delegacijo na konferencah pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) vključil mladinskega delegata. Uporabljal bo oceno učinka EU z vidika mladih, da bi razvil skladen pristop k vključevanju mladih v EESO, ter preučil še druge daljnosežne ideje za vključevanje mladih, s čimer bo prispeval k uresničevanju svoje resolucije z naslovom Trajna zapuščina evropskega leta mladih: vključevanje vidika mladih in njihovo opolnomočenje.

Krožno gospodarstvo

Evropska platforma deležnikov za krožno gospodarstvo je zgodba o uspehu, ki kaže, kako spodbujati krožno gospodarstvo v Evropi in drugod. Platforma podpira podjetja, organizacije civilne družbe in javne oblasti pri pospeševanju prehoda na krožno gospodarstvo v vsej Evropi, tako da na svoji spletni strani spodbuja dialog in izmenjavo splošnega in strokovnega znanja ter primerov dobre prakse.

EESO bo gradil na uspehu ključnih dejavnosti ozaveščanja, ki se izvajajo v okviru platforme, kot so pogovori na ravni EU o krožnosti za pomembne izmenjave o sedanjih temah s tega področja ter letne konference. Vidike krožnega gospodarstva je treba vključevati tudi v druga politična področja, kot so trajnostni prehranski sistemi in razvoj podeželja.

Zeleni prehod evropske industrije

Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v EU za 55 % do leta 2030 je ambiciozen cilj, ki zahteva jasen časovni načrt za pravičen prehod v prihodnjih desetletjih. Vse industrijske panoge se bodo morale korenito spremeniti. Ključni pogoj za uspeh energetskega in podnebne prehoda je, da ga državljani EU sprejmejo, zato jim je treba omogočiti dostop do kakovostnih delovnih mest in cenovno dostopnih izdelkov.

Modri dogovor EU časovnemu načrtu za izvajanje zelenega dogovora, ki ga predlaga Komisija, dodaja novo razsežnost. EESO, ki institucije EU poziva k tej novi obsežni politiki EU na področju voda, bo moral celotno naslednje mandatno obdobje Komisije spremljati njegovo izvajanje.

Posebno pozornost bo treba nameniti vrsti specifičnih vprašanj, zlasti nujno potrebnemu modremu dogovoru EU. EESO bo še naprej skrbel za splošno usklajevanje dejavnosti za spremljanje te medsektorske teme. Podpreti mora ekologizacijo industrijskih panog, predvsem tistih, ki intenzivno porabljajo vire, ter uvajanje čistih tehnologij, zlasti za učinkovito porabo vode. Sodelovati mora v političnih razpravah EU o socialnih vidikih energetskega in podnebne prehoda, pri čemer mora izkoristiti svoje strokovno znanje, da bi opredelil izzive in predlagal rešitve, ki bi bile za državljane pravične z vidika zaposlovanja ter cenovne dostopnosti izdelkov, energije in storitev za vse.

Obsežna prizadevanja za digitalizacijo evropske industrije

Digitalizacija odpira nove možnosti za industrijo EU in za storitve na splošno, prinaša pa tudi nove izzive. Tako je treba na primer oblikovati podpirne instrumente, da bi imele industrijske panoge EU, tako velike kot majhne, enake pogoje za pridobivanje teh novih tehnologij. Potrebna je tudi močna usmerjenost v prihodnost delovnih mest v industriji, ne zato, da bi se izognili spremembam, ki jih bo ta proces prinesel naši industriji in družbi, temveč da bi jih obvladovali, in tudi zato, da bi spodbudili pravičen prehod ter pristop k spremembam, ki je osredotočen na ljudi.

EESO bo podpiral razvoj novih tehnoloških panog, kot je metaverzum, v skladu z evropskimi standardi, ter posebej natančno obravnaval posledice umetne inteligence v različnih industrijskih panogah. Nadaljeval bo delo v zvezi s ključnimi in najnovejšimi tehnologijami, tudi temami, kot so robotika in droni. Prizadeval si bo za sodelovanje pri dodatnih dejavnostih za podporo splošne konkurenčnosti industrije EU, vključno z udeležbo v industrijskih zavezništvih, ki obravnavajo digitalizacijo, po zgledu evropskega zavezništva za surovine. Podpiral bo bolj strukturirano vključevanje civilne družbe v proces, saj bo preobrazba uspešna le, če bo imela široko podporo, če bo pravična in če bodo pri njej aktivno sodelovali vsi deli družbe.

Krepitev svetovne konkurenčnosti in odprte strateške avtonomije industrije EU

Zagotavljanje splošne konkurenčnosti industrije EU že več let sodi med ključne cilje industrijske politike Komisije. Očitno je, da poleg notranje razsežnosti na industrijsko konkurenčnost EU močno vplivajo tudi številna vprašanja, povezana z zunanjo razsežnostjo. Vse bolj je jasno, kako nujna je odprta strateška avtonomija. Obravnavati je treba tudi vprašanje, kako javna sredstva in državno pomoč uporabiti za podporo industriji na način, ki ne izkrivlja konkurence, ter merila za uporabo in dodeljevanje takih sredstev. V ta namen se bo EESO osredotočil na strateške vrednostne verige.

Prizadeval si bo za celovito strategijo EU za kritične surovine in še naprej sodeloval pri evropskem zavezništvu za surovine. Podpiral bo krepitev odprte avtonomije strateških sektorjev, kot so obramba, vesolje in čipi, ter prispeval k razmisleku o tem, kako naj se podjetja zaščitijo pred kršitvami varstva podatkov, kibernetiskimi napadi in digitalnim vohunjenjem.

Reforme za odporno gospodarstvo EU

Sedanje gospodarsko okolje je izziv za izvajanje gospodarskih politik, katerih cilj je hkrati zmanjšati inflacijo in srednje- do dolgoročno zagotoviti gospodarsko rast, zaposlovanje in vzdržnost javnih financ. EESO bo pripravil priporočila, ki bodo oblikovalcem politike pomagala pri razvoju politik za trajnostno in vključujoče okrevanje ter izgradnjo odpornega gospodarstva EU ob sočasnem zelenem in digitalnem prehodu.

Še naprej bo pripravljala polletna priporočila o priporočilih Evropske komisije o ekonomski politiki euroobmočja in letnem pregledu trajnostne rasti, da bi podal pravočasen in posodobljen politični prispevek k procesu usklajevanja ekonomskih politik v okviru letnega cikla evropskega semestra.

Poleg tega bo pripravil dodatna priporočila za pregled okvira ekonomskega upravljanja EU, saj sta potrebna tesno usklajevanje proračunske in strukturne politike ter učinkovit gospodarski in proračunski nadzor.

Oblikoval bo tudi predloge za reformo postopkov posvetovanj in usklajevanja v okviru evropskega semestra, da bi bil ta enostavnejši, bolj demokratičen in pregleden. Preko svoje posebne skupine za evropski semester bo nadaljeval prizadevanja za obsežna posvetovanja z organizirano civilno družbo EU, da bi spremljal izvajanje nacionalnih načrtov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter poskrbel za vključevanje civilne družbe tako na ravni EU kot na nacionalni ravni.

Dokončanje unije kapitalskih trgov in bančne unije

Finančni trgi EU morajo biti povezani in stabilni, če naj bi podpirali evropsko okrevanje ter EU pomagali, da znova stopi na pot, ki vodi do prehoda na podnebno nevtrarno in vse bolj digitalno gospodarstvo, za katerega je značilna trajnostna in vključujoča gospodarska rast. Okrevanje bo močno odvisno od sposobnosti evropskih finančnih trgov, da zagotavljajo zadostno likvidnost in boljšo delitev tveganja. Nujni so odločni ukrepi za razvoj učinkovite in povezane unije kapitalskih trgov ter prave bančne unije, ki bo zajemala vse države članice in bo usmerjena v nadaljnje usklajevanje ter odpravo čezmejnih ovir, hkrati pa bo ohranjala zanesljivo regulacijo in nadzor. Pričakuje se, da bo Evropska komisija nadaljevala izvajanje akcijskega načrta za unijo kapitalskih trgov. Pregled sedanjega okvira za nadzor nad bankami, insolventnost in reševanje ter sistemov jamstva za vloge bo izredno pomemben.

V naslednji polovici mandata se bo EESO ukvarjal s ključnimi političnimi področji, kot so krizno upravljanje v bančništvu in sistemi jamstva za vloge. Prispeval bo k razpravi o trajnostnih finančnih in organiziral javna posvetovanja o teh pomembnih temah. Prizadeval si bo za večjo udeležbo svojih poročevalcev na sejah in posvetovanjih Odbora ECON Evropskega parlamenta ter za navezavo tesnejših stikov s stalnimi predstavništvami tistih držav pri EU, ki predsedujejo Svetu, da bi spodbudil aktivnejše sodelovanje svojih članov na glavnih dogodkih, kot sta seminar na visoki ravni in finančni forum EUROFI.

Večletni finančni okvir, pripravljen na izzive prihodnosti, vključno z močno kohezijsko politiko

EESO je že večkrat pozval k večletnemu finančnemu okviru, ki je usmerjen v delovna mesta, rast in konkurenčnost, pa tudi k trdnemu proračunu EU s finančnimi sredstvi, ki zadoščajo za uresničitev ciljev Unije. Še naprej bo razpravljala o tem, kako bi se lahko proračun EU v večji meri financiral z resnično lastnimi sredstvi.

Kohezijska politika mora biti ključnega in osrednjega pomena pri zagotavljanju uravnoteženega okrevanja, ki vodi do trajnostne rasti, spodbujanju konvergence, preprečevanju socialne izključenosti in skrbi za to, da nihče ni zapostavljen. EESO bo še naprej poudarjal, da bi kohezija morala prispevati k napredku dogovorjenih politik na področju digitalizacije, dostopnosti storitev, ponovne industrializacije, malih in srednjih podjetij ter širokopasovnih storitev v regijah.

Pripravil bo mnenje o vmesnem pregledu večletnega finančnega okvira in na zaprosilo Komisije podal predloge o novih virih lastnih sredstev za proračun EU. Pripravil bo tudi mnenje o prihodnosti kohezijske politike po letu 2027, nadaljnje predloge za to politiko, ki mora izpolnjevati resnične potrebe državljanov EU in dolgoročne cilje za konvergenco med regijami EU, ter mnenje o redko poseljenih območjih, otokih in gorskih območjih EU, v katerem bo poudaril, da vse regije EU potrebujejo uravnoteženo rast in razvoj.

Okrevanje gospodarstva in družbe po posledicah pandemije in ruske agresije proti Ukrajini ter posledično naraščanje cen

energije in življenjskih stroškov

EESO se vztrajno zavzema za navzgor usmerjeno konvergenco in učinkovitejšo socialno politiko tako na ravni EU kot držav članic. Izvajanje evropskega stebra socialnih pravic ponovno potrjuje skupno zavezanost evropskemu socialnemu modelu.

V sedanjem zelenem in digitalnem prehodu bodo nove oblike dela, zaščita skupnih pravic, posledice delovnih pogojev, boj proti visoki brezposelnosti, prekarnim zaposlitvam in revščini, izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, vsi vidiki vključevanja in enakosti ter znanja in spretnosti še naprej pomembne teme, ki jih je treba obravnavati.

Najnovejši razvoj umetne inteligence lahko korenito spremeni potrebe po visokokvalificiranih delavcih in povzroči motnje v gospodarskih in proizvodnih procesih.

V naslednji polovici mandata se bo EESO osredotočil na izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, delovne pogoje, nove oblike dela in posledice za zaposlovanje mladih in žensk, sisteme socialnega varstva (nega in vsi vidiki enakosti, vključno z dohodkovno enakostjo), posledice umetne inteligence za trg dela in zaposlovanje ter vključevanje mladih oziroma oceno učinka EU z vidika mladih.

Temeljne pravice in pravna država

Temeljne pravice in vrednote ter pravna država so v mnogih državah še vedno ogrožene zaradi vse večjih populističnih gibanj in demokratičnega nazadovanja.

Umetna inteligenca lahko zelo poveča ciljne dezinformacije in nadomesti visokokvalificirane delavce pri celi vrsti nalog, lahko pa se uporablja tudi za pritisk in nadzor.

EESO bo izrecno podpiral izvajanje svežnja Evropske komisije za obrambo demokracije in bo namenjal posebno pozornost temeljnim pravicam pri razvoju umetne inteligence.

Migracije

Konflikti, podnebne spremembe in ekonomske neenakosti bodo še naprej povzročali migracije. EESO bo v ospredje postavil upravljanje migracij, ki bo skladno z zavezami iz prava EU in mednarodnega prava ter bo upoštevalo demografski razvoj in ekonomske potrebe EU.

Varno in stabilno sosodstvo

Ruska vojaška agresija proti Ukrajini ni le grožnja vrednotam, na katerih temelji Evropska unija, temveč tudi dokončen dokaz za to, da je na pravilih temelječ svetovni red v nevarnosti in da smo vstopili v bolj nestabilno geopolitično fazo, ki jo bomo morali skupaj obvladati.

Naše neposredno sosodstvo bi moralo ostati naša prednostna naloga. Vzhodno partnerstvo je zadnja leta pod hudim pritiskom, najprej zaradi odločitve Belorusije, da začasno prekine svoje sodelovanje, nato pa zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini. Medtem ko je Belorusija še vedno v jeklenem primežu tistih, ki zatirajo njeno demokracijo, se Ukrajina bori za svojo svobodo, Moldavija pa kljub ruskim pritiskom nadaljuje svojo evropsko pot.

V naslednji polovici mandata si bo EESO prizadeval za nadaljnjo krepitev in seznanjanje z delom platform civilne družbe EU-Ukrajina, EU-Moldavija in EU-Gruzija, ki so bile vzpostavljene s pridružitvenimi sporazumi s temi državami. Redno delo in srečanja v okviru teh platform so ključni za usmerjanje držav na njihovi poti do evropskega povezovanja. Preko posebne platforme civilne družbe se bodo nadaljevali tudi redni stiki s civilno družbo v Armeniji.

EESO bo še naprej podpiral neodvisno civilno družbo v Belorusiji in zunaj te države, na katero režim močno pritiska. Spremljal bo tudi razvoj civilne družbe v Azerbajdžanu in se vztrajno zavzemal za resničen civilni in socialni dialog.

Države Zahodnega Balkana že leta čakajo na članstvo. Njihova civilna družba nenehno sodeluje z EESO in spodbuja stalne izboljšave pri usklajevanju z evropskim pravom in vrednotami, da bi njihova prizadevanja za članstvo v evropski družini končno obrodila sadove. To je pomembno tudi za mir in stabilnost v tej regiji.

Dialog s sredozemskimi državami, od katerih so mnoge v težki politični situaciji in se soočajo z ogromnimi družbenimi in gospodarskimi izzivi, se mora nadaljevati. Na evro-sredozemskem vrhu EESO se bo še naprej spodbujal smiselni socialni dialog v tej regiji. Poudarek bo na skupnih prednostnih nalogah, kot so prilagajanje podnebnim spremembam, zanesljiva oskrba z energijo in učinkovito upravljanje migracijskih tokov.

Sodelovanje s partnerji za pravične in poštene družbe, ki spoštujejo človekove pravice

Neenakosti danes naraščajo po vsem svetu. Pandemija COVID-19 je stanje še poslabšala in izbrisala leta napredka, ruska vojaška agresija proti Ukrajini pa je odvrgla pozornost od drugih kritičnih izzivov. Mednarodna skupnost mora znova začeti prizadevanja za zmanjšanje neenakosti in potrditi svojo zavezanost na pravilih temelječemu mednarodnemu redu ter univerzalnim temeljnim pravicam. Leto 2023 je pravi trenutek za to, saj praznujemo 75. obletnico Splošne deklaracije človekovih pravic, sprejete leta 1948. Leto 2023 je tudi mejnik za vmesni pregled ciljev trajnostnega razvoja.

EESO bo prispeval k tem prizadevanjem tako, da bo s civilno družbo afriških, karibskih in pacifiških držav ter držav Latinske Amerike sodeloval pri spodbujanju temeljnih zavez v okviru ciljev trajnostnega razvoja in Splošne deklaracije ZN o človekovih pravicah, vključno s temeljnimi pravicami delavcev in enakostjo spolov. Spremljal bo, kako izvajanje projektov v okviru pobude Global Gateway prispeva k doseganju teh ciljev. V posebnih mnenjih in z dejavnostmi pa bo obravnaval krepitev podnebne diplomacije EU, boj proti dezinformacijam in tujemu vplivu, prispevek civilne družbe h krepitvi multilateralizma in temeljna mednarodna načela za svetovni red, temelječ na pravilih, v hitro spreminjajočem se svetu.

Spodbujanje trajnostne trgovine, ki koristi vsem

Za ohranitev konkurenčnosti EU in povečanje odpornosti v času krize je ključno, da civilna družba spremlja pogajanja, izvajanje in izvrševanje trgovinskih sporazumov.

EESO bo še naprej upravno in politično podpiral notranje svetovalne skupine, ustanovljene na podlagi trgovinskih sporazumov EU. Skrbel bo za to, da se vse pomanjkljivosti pri okoljskih pravicah in pravicah delavcev učinkovito obravnavajo v EU in v partnerskih državah, z organizacijo drugega foruma civilne družbe o trgovini in trajnostnem razvoju pa bo spodbujal trajnostno trgovino na ravni EU in Svetovne trgovinske organizacije.

Študije in politične ocene: kako doseči boljšo podprtost posvetovalnega dela EESO z dokazi

„Permakriza“, „polikriza“: z novimi izrazi se poskušajo opisati dramatične razmere in dogodki, ki povzročijo hude motnje in posledice v naših družbah.

To nas opozarja na ranljivost EU in njeno nepripravljenost na izzive v svetu, ki je stalno v krizi, ter na nujnost ustreznih ukrepov in odzivov. Toda nenehni poskusi, da bi ujeli korak z dogajanjem in blažili krizo s kratkoročnimi ukrepi takrat, ko nas že prizadene, ne morejo biti rešitev. EU mora krize predvideti že prej, preden se zgodijo, in si po možnosti prizadevati, da bi jih preprečila. V ta namen moramo preučiti, predvideti in celo poskusiti oblikovati prihodnost.

EESO je zaradi znanja svojih članov in svojih mrež v odličnem položaju, da prispeva k procesu predvidevanja EU, ki mora postati učinkovitejša in bolj participativna.

V ta namen mora več prispevati k dejavnostim predvidevanja EU in bolj vplivati nanje, predvsem z razvojem svoje vloge pri agendi EU za strateško predvidevanje in konkretnije pri pripravi letnih poročil o strateškem predvidevanju, ki se upoštevajo v govoru o stanju v Uniji. Tako bo EESO s spodbujanjem, zbiranjem in posredovanjem stališč zainteresiranih strani, vključno z organizacijami civilne družbe, možganskimi trusti in strokovnjaki, izpolnil svojo vlogo predstavnik civilne družbe in zagotovil resnično participativno predvidevanje EU.

Še naprej bo poglobljal svoje sodelovanje z drugimi institucijami EU, tako na podlagi dvostranskih odnosov kot v medinstitucionalnem okviru evropskega sistema EU za strateške in politične analize.

Da bi v celoti izkoristil svoj potencial, bo EESO še naprej ozaveščal svoje člane in zaposlene o pomenu pristopa k njegovemu delu, ki temelji na predvidevanju, ter krepil njihove sposobnosti z rednimi usposabljanji, organizacijo seminarjev in konferenc ter udeležbo na zunanjih dogodkih predvidevanja.

Zakonodaja in oblikovanje politik EU morata temeljiti na dokazih, da se omogoči boljši pregled stanja in se lahko upošteva, kaj je delovalo in kaj ne, kaj je treba spremeniti in kaj izboljšati, pa tudi, kaj naše družbe, državljani in Evropa resnično potrebujejo za obvladovanje ogromnih izzivov, s katerimi se soočajo.

Službe EESO vse bolj uporabljajo letni program študij za podporo ali izvajanje političnih prednostnih nalog in predvsem pri zunanjih strokovnjakih naročajo raziskave o aktualnih temah, za katere se zanima organizirana civilna družba. S tem ustvarjajo vse bolj z dokazi podprto podlago za naše zakonodajno delo.

Srednjeročni cilj programa študij je več v prihodnost usmerjenih in participativnih ocen, ki jih bo mogoče znova uporabiti za razvoj in krepitev sposobnosti predvidevanja.

EESO bo razvijal svoj prispevek k agendi za boljše pravno urejanje. V ta namen bo dodano vrednost civilnodružbene perspektive v obliki naknadnih ocen vnesel v fazo ocenjevanja zakonodajnega cikla, tudi zato, da bi njegovo posvetovalno delo bolj temeljilo na dokazih.

Povečanje konkurenčnosti evropske industrije in podpora hitremu prehodu na podnebno nevtralnost

Konkurenčnost evropske industrije bo v prihodnjih letih ostala pomembna tema. Nedavne pobude za podporo nacionalnim industrijam v različnih delih sveta so v EU sprožile številne pomisleke. EU se mora na to odzvati, hkrati pa zaščititi celovitost svojega enotnega trga. Vendar konkurenčnosti industrije danes ni mogoče obravnavati brez njenega zelenega vidika. Zato cilj EU ni več le ohraniti konkurenčno industrijsko bazo, temveč tudi financirati prehod na trajnostno industrijo, doseči ogljično nevtralnost do leta 2050, razogljčiti evropsko industrijo in zagotoviti dostop do cenovno dostopne energije brez fosilnih goriv.

Hkrati je bistveno, da se pri tem upoštevajo interesi delavcev. Prehod na nizkoogljično gospodarstvo bo verjetno pomembno vplival na delovna mesta in zaposlitvene možnosti, zlasti v panogah, ki so zelo odvisne od fosilnih goriv. Istočasno se prehod lahko dojema kot priložnost za ustvarjanje delovnih mest v novih industrijskih ekosistemih in osredotočanje na posebne kompetence, ki jih je treba ustvariti na ravni držav članic in regionalni ravni.

EESO bo nadaljeval delo v zvezi z industrijskim načrtom v sklopu zelenega dogovora. Celovito se bo odzval na različne vidike pobude Komisije, ki bodo terjali politično pozornost in ukrepanje. Zagotoviti je treba ustrezno nadaljnje ukrepanje v sodelovanju z Evropsko komisijo, menjajočimi se predsedstvi Sveta in drugimi institucijami.

EESO bo moral obravnavati tudi vse večje povpraševanje po usposobljeni delovni sili in strokovnem osebju v javnih uradah, zadolženih za ocenjevanje različnih industrijskih projektov.

Poudarek bo tudi na izvajanju politik in strategij EU z opredelitvijo boljših orodij za ocenjevanje njihovega vpliva na gospodarstvo, pa tudi na družbo.

Podpiranje vseh oblik podjetništva: mala in srednja podjetja ter podjetja socialne ekonomije

Za gospodarsko rast, inovacije, zaposlovanje in socialno vključenost so bistvene vse oblike in vsi sektorji dejavnosti (vključno s turizmom, industrijo, platformnim gospodarstvom in socialno ekonomijo). Bistveno je podpirati zeleni in digitalni prehod malih in srednjih podjetij ter opredeliti ovire, s katerimi se še vedno soočajo pri dostopu do enotnega trga.

Mala in srednja podjetja bodo imela pomembno vlogo tudi v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora, saj predstavljajo veliko večino podjetij v EU ter imajo potencial za spodbujanje inovacij in trajnosti.

EESO igra na medinstitucionalni ravni še naprej pomembno vlogo pri spodbujanju socialnega podjetništva in socialne ekonomije ter spremljanju vpliva razvoja v tem sektorju na tradicionalna mala in srednja podjetja. Od sprejetja akcijskega načrta za socialno ekonomijo so podjetja socialne ekonomije postala še pomembnejša za odporno gospodarstvo in pravičen prehod.

EESO bo spremljal trajnostno preobrazbo malih in srednjih podjetij z zbiranjem najboljših praks in obveščanjem o njih, preučil vlogo in podporo tem podjetjem v industrijskem načrtu v sklopu zelenega dogovora, okreplil njihovo finančno odpornost ter prispeval k prihodnjemu svežnju pomoči zanje (direktiva o zamudah pri plačilih), podpiral izvajanje akcijskega načrta za socialno ekonomijo s tesnim sodelovanjem z menjajočimi se predsedstvi Sveta ter prispeval k predlogu Evropske komisije o priporočilu Sveta o razvoju okvirnih pogojev za socialno gospodarstvo.

Krepitev vloge potrošnikov za zeleni in digitalni prehod

Za doseganje ciljev zelenega dogovora je potreben prispevek vsakega Evropejca. Vse več potrošnikov se zaveda, da lahko s prilagajanjem svojih vzorcev potrošnje dosežejo spremembe. A četudi želijo prispevati k zelenemu prehodu, obstajajo ovire.

EU mora okrepiti pravice potrošnikov ter prispevati h krožnemu, čistemu in zelenemu gospodarstvu. Potrošnikom je treba omogočiti sprejemanje informiranih odločitev o nakupu in tako prispevati k bolj trajnostni potrošnji.

EESO bo še naprej gradil na plodnih delovnih odnosih z Evropsko komisijo in Evropskim parlamentom na področju potrošniških vprašanj. Organizacija uveljavljenega letnega dneva potrošnikov ostaja prednostna naloga. Ta dogodek bo potrošnikom vsako leto še naprej omogočal, da spregovorijo o trenutnih temah.

EESO bo sodeloval tudi v postopku spremljanja mnenj o modrem dogovoru in razmislil o vključitvi te teme v okvir trajnostne potrošnje.

Po energetske krizi: trajnostna, pravična in strateška energetska varnost

Zaradi energetske krize, ki se je začela leta 2021 in zaostila zaradi ruske vojne agresije proti Ukrajini leta 2022, je bil potreben hiter odziv v energetskih politikah na ravni EU in držav članic. V zadnjem letu je bila sprejeta nova zakonodaja v zvezi s skladiščenjem plina, spodbujanjem obnovljivih virov energije, cenami električne energije, alternativnimi viri za oskrbo z energijo, novimi energetskimi infrastrukturami in izrednimi davčnimi ukrepi.

Še naprej bo treba nameniti pozornost številnim posebnim politikam, povezanim s sedanjo krizo, in se osredotočati na ključno vlogo organizacij civilne družbe pri spodbujanju socialnih, delovnih in civilnih interesov, pravičnega odnosa do gospodarskih akterjev ter ohranjanja skupnih ciljev zelenega in socialno pravičnega prehoda: odpravljanje energijske revščine, usposabljanje in prekvalificiranje delovne sile, sprejetje novih oblik proizvodnje in porabe energije, zlasti prek lokalnih energetskih skupnosti, in reforma trgov električne energije, ki bo ohranila enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu EU.

Prispevek stanovanjskih politik k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji

Različni akterji vse bolj izpostavljajo stanovanja kot ključno gonilo vsake politike, namenjene doseganju socialne kohezije in skupne blaginje. Obravnavanje stanovanjskih politik v državah članicah bo ključnega pomena za dejanski prispevek na številnih področjih.

Pod novim predsedstvom EESO bodo obravnavane naslednje prednostne naloge: cenovna dostopnost za boj proti inflaciji, učinkovita izolacija za krepitev energetske učinkovitosti, dostop ranljivih oseb do stanovanj za doseganje socialne kohezije, premik k trajnostnim gradbenim materialom kot doprinos k zelenemu prehodu ter trajnostni razvoj mest za spodbujanje ustreznega mestnega prometa, doseganje teritorialne kohezije in boj proti neenakostim.

Okolju prijaznejši promet: upoštevanje potreb uporabnikov, državljanov in organizacij civilne družbe

Ključna elementa zelenega prehoda bosta pospešitev preobrazbe in okolju prijaznejša prevozna sredstva. Tudi tu je treba prisluhniti mnenju delavcev v prometu, potrošnikov, podjetij in organizacij civilne družbe.

EESO bo v prihodnjem vmesnem obdobju pozoren na pripravo zakonodajnih predlogov, katerih cilj bo: zmanjšanje emisij, digitalizacija, alternativna prevozna sredstva za mobilnost v mestih, razogljíčenje potniškega in tovornega prometa v kopenskem, zračnem in pomorskem prometu (vključno s poklicnimi prevoznimi sredstvi, kot so ribiška plovila) ter skupni evropski podatkovni prostor.

**Evropski
ekonomsko-socialni odbor**

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Za izdajo odgovarja: Enota za obiske in publikacije
EESC-2023-35-SL

www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/stand-democracy-speak-europe

© Evropska unija, 2023

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Za kakršno koli uporabo ali reprodukcijo fotografij / ilustracij je treba za dovoljenje prositi neposredno lastnika(-e) avtorskih pravic.

Cover: ©Getty Images

Urad za publikacije
Evropske unije

Print:
QE-04-23-432-SL-C
ISBN 978-92-830-6022-2
doi: 10.2864/506

Online:
QE-04-23-432-SL-N
ISBN 978-92-830-6005-5
doi: 10.2864/284971

SL